

ÄLDRES MÖJLIGHETER TILL AUTONOMI PÅ ÄLDREBOENDE

En studie ur ett organisationskulturellt perspektiv

FORSA

Nationellt symposium , Stockholm 2012-03-15

Eva Wikström, FoU-ledare FoU Kronoberg och
doktorand i socialt arbete, Linnéuniversitetet

Bakgrund

Inflytandets paradoxer

- möjligheter och hinder för själv-
bestämmande och inflytande
i hemtjänsten

Eva Wikström

Licentiatavhandling 2005 - populärversion

Tidigare forskning

- ⦿ Studerat ur olika perspektiv och med olika metoder
- ⦿ Konsensus om betydelsen inom vård och omsorg
- ⦿ Effekt?
- ⦿ Relativt sett få studier inom äldreomsorg
- ⦿ Saknas studier för att förstå varför äldres autonomi inte är en realitet

Övergripande Syfte

Att förstå boendes möjligheter till
autonomi i ett organisationskulturellt
perspektiv

Organisationskultur

- ⦿ Kulturen delas av människor och finns bara kvar så länge den uppfattas som "rätt".
- ⦿ Kulturen påverkar både tankar och handlingar
- ⦿ Kulturen är både dynamisk och statisk
- ⦿ Kulturen "tas för given"
- ⦿ Kulturen lärs efter hand (socialisering)

Analysnivåer

- Grundantaganden
- Värderingar och normer
- Artefakter

Schein (2010)

En del av ett större projekt

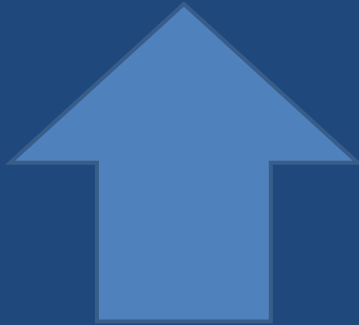
Boende	1	2	3
Närstående	1	2	3
Personal	1	2	3
Ledare	1	2	3

Blandad
grupp

Förbättring
sarbete

Utvärdering 1

Utvärdering 2

Analys av data

- ◉ Datatriangulering
- ◉ Analys i flera steg

DATAUNDERLAG

→ Fokusgruppsintervjuer

Boende	17	} 50 personer
Närstående	10	
Personal	12	
Ledare	11	

→ Observationer

10 heldagar på två äldreboenden

Resultat

Tema från data som visade sig speciellt problematiska för att bibehålla kontroll – autonomi i vardagen.

Ambivalent mission

Symbolisk makt

Ageistiskt förhållningssätt

diskussion

- ◉ De boende kan och vill ha mer egen autonomi
- ◉ Självbestämmande finns inte som kärnvärde
- ◉ Det är lättare sagt än gjort
- ◉ Rutiner som "tar-för-givet"
- ◉ Vårdande tenderar att väga tyngre än omsorg
- ◉ Assymmetri i mötet
- ◉ Arkitekturens betydelse